7/2303

-3-

T.C.
ÇEVRE BAKANLIĞI
ÇEVRE KİRLİLİĞİNİ ÖNLEME VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

27 TEMMUZ 2000

SAYI : B.19 .0.ÇKÖ.0.04.00.03-3019 - 8110
KONU : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 03.07.2000 tarih ve A010GNS0100002-7/2303-6237/15025 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Samsun Milletvekili Sn. Musa UZUNKAYA'ya ait soru önergesinin cevapları ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Feyzi AYTEKİN
Çevre Bakanı

Ek: Soru Önergesi Cevapları (12 sayfa)

804

SORU 1- On yılı aşkın bir süre önce Samsun ve Sinop sahillerine vuran ve bölgede geçici olarak depolanması yoluna gidilen İtalyan menşeeli zehirli varillerle ilgili olarak uzun süredir çevre halkı tarafından dile getirilen son zamanlarda kansere bağlı ölümlerin hızla arttığı; su kaynaklarının hızla kirlendiği; içilemeyecek ve kullanılamayacak nitelikte olduğu; 3-4 yıldır yöredeki arıların bal veriminin sıfıra düştüğü; tarım ürünleri rekoltesinde hızlı bir düşüşün yaşandığı; küçük ve büyükbaş hayvanlar arasında tespit edilemeyen ölümlerde artış gözlendiği; bölgedeki bu problem nedeniyle turist sayısında düşüşlerin yaşandığı; geçtiğimiz hafta içinde yeniden 6 zehirli varilin daha bulunduğu yönündeki şikayetler Bakanlığınız tarafından da bilinmekte midir?

CEVAP 1- Bölge halkının ve sivil toplum teşkilatlarının son zamanlarda bölgede meydana gelen ağaç kurumaları ve tarım ürünlerindeki verim kaybının ve hatta bölgedeki sağlık sorunlarının arttığına ilişkin söylentilerin mevcut atık deposuyla ilişkilendirilmesi üzerine, Sinop Valiliği tarafından bu bölgede geniş çaplı bir araştırma başlatılmış olup, Sinop Sağlık Müdürlüğü, Tarım Müdürlüğü, Orman Bölge Müdürlüğü tarafından hazırlanan ortak rapor yazı Ek-1'de sunulmaktadır. Depo son olarak Bakanlığım uzmanlarınca 28.05.2000-01.06.2000 tarihleri arasında incelenmiştir. Ayrıca 21.06.2000 tarihinde Sinop İli Türkeli İlçesi Helaldı Beldesi deniz kıyısında 6 yeni varil bulunmuş olup, variller Soğuksu mevkiinde bulunan depoya Sinop Valiliğince nakledilmiştir.

SORU 2- Bugüne kadar konu hakkında niçin kalıcı bir çözüm bulunamamıştır?

CEVAP 2- Varillerin bir başka depolama alanına nakledilmesi ve bertarafı için tüm imkanlar araştırılmış, ülkemizde lisanslı bir tehlikeli atık bertaraf tesisinin bulunmaması ve ortaya çıkan mali ve hukuki olanaksızlıklar nedeniyle atıkların bir başka alana nakledilmesi ve bertarafı gerçekleştirilememiştir.

SORU 3- Yakın bir gelecekte bu konuya bir çözüm bulmayı planlıyor musunuz?

CEVAP 3- Varillerin nihai bertaraf işlemine kadar depolanacağı yerleri tespit etmek üzere 1989 yılında DSİ ve MTA yetkililerinin de katıldığı çalışmalar yapılmış, coğrafik ve jeolojik özellikleri uygun olan Sivas, Yozgat ve Çankırı illeri sınırları içinde uygun yerler tespit edilmiş; ancak kamuoyu tepkisi nedeniyle işlem durdurulmuştur. Varillerin bulunduğu illerde depolanması düşüncesinden hareketle, ilgili Valiliklerle görüşmeler yapılmış, sonunda varillerin en çok bulunduğu Samsun ve Sinop illerimizde depo yapılması ve diğer yerlerdeki varillerin de buralarda depolanması kararlaştırılmıştır.

18.08.1989 tarihinde Çevre Müsteşarlığı ile Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi arasında, tehlikeli atık içerikli varillerin depolama binası tatbikat projesi protokolü imzalanmış, projeden birer adet Samsun ve Sinop Valiliklerine gönderilerek, bu kapsamda Samsun'da geçici depo binasının inşa edilmesi sağlanmış, Sinop'ta ise eski jandarma karakolu varil depolanmasına uygun hale getirilmiştir. Harcamalar Çevre Kirliliğini Önleme Fonu'nundan karşılanmıştır.

24 Nisan 1997 tarihli Sinop Valiliğinin yazısı ile Soğuksu mevkiinde bulunan varil deposunun tadil edilmesi gerektiği Bakanlığıma bildirilmiş, yeniden gündeme gelen bu konunun çözümü için varillerin nihai bertaraflarının sağlanması amacıyla yurtiçi ve yurtdışı olanaklar Bakanlığımca araştırılmıştır. Ülkemizde "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği"nde tanımlanan özelliklere haiz lisanslı ara depolama ve nihai bertaraf tesisleri henüz bulunmadığından varillerin yurt dışında bertaraf ettirilmesi amacıyla Almanya, Hollanda ve Finlandiya'da bulunan atık bertaraf tesislerinden teklifler alınmış; söz konusu tekliflerin değerlendirilmesi sonucu varillerin yurt dışında bertaraf ettirilmesi ekonomik bulunmamıştır. Bu durumda depolarda gelişigüzel depolanmış atıkların yaratacağı riskleri minimize etmek amacıyla, atıkların uluslararası standartlara uygun olarak yeniden ambalajlanarak, mevcut depoların tadilatının yapılıp, ülkemizde lisanslı bertaraf tesisleri devreye girinceye kadar, mahallinde depolamaya devam edilmesi mecburiyetiyle karşı karşıya kalınmıştır.

Ülkemizde bu tür atıkların bertarafının yapılacağı Bakanlığımdan lisans almış bir tesisin işletmeye alınmasını müteakip, söz konusu atıkların bu tesiste bertaraf ettirilmesi mümkün olacaktır.

SORU 4- Nükleer atık ihtiva eden 130 varilin imha ve depolanmasına çözüm bulunamayışı karşısında, o bölgede kurulması planlanan nükleer enerji santralinin çevreye zarar vermeyeceği konusunda nasıl bir garanti vermeyi düşünüyorsunuz?

CEVAP 4- Ek-2'de yer alan 25.08.1988 tarihli Merkez Kriminal Polis Laboratuvarı analizlerinden varillerin muhtevasında radyoaktif maddelerin bulunmadığı anlaşılmakta olup, bu bölgedeki Cs-137 (Sezyum) aktivesinin 26 Nisan 1986 tarihindeki Çernobil kazası sonrası Karadeniz Bölgesinden geçen bulutların taşıdıkları radyoaktif serpintiden kaynaklandığı Ek-3'de verilen Türkiye Atom Enerji Kurumunun yazısında belirtilmektedir.

Karadeniz Bölgesinde nükleer enerji santrali kurulmasına ilişkin olarak "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği" kapsamında Bakanlığıma herhangi bir müracaatta bulunulmamıştır.

SORU 5- Zehirli varillerin iade edilmesi ya da tazminat ödenmesi hususunda İtalyan Hükümeti, Birleşmiş Milletler ve diğer ilgili kuruluşlar nezdinde ısrarlı bir girişimde bulundunuz mu? Alınan netice nedir?

CEVAP 5- 04 Ağustos 1988 tarihinde ilk kez Samsun Alaçam'da bulunan variller, 1988 yılı sonlarına kadar karaya vurmaya devam etmiştir. İstanbul'dan Rize'ye kadar, Karadeniz sahillerinde karaya vuran varillerin %80'i Samsun ve Sinop'ta bulunmaktadır. Varillerin 152'si boş, 215'i dolu olmak üzere toplamı 367 dir. Üzerlerinde "R" amblemi bulunan varillerin içeriğinin radyoaktif atık olduğu zannedilmiş, ancak Merkez Kriminal Polis Laboratuvarı analizleri sonucunda atıkların toksik kimyasallar olduğu anlaşılmıştır.

Varillerin üzerindeki ve içinden çıkan bir takım yazı, şekil ve belgeler, bunların yabancı menşeili olduğunu gösterdiğinden, Dışişleri Bakanlığı ile temasa geçilerek, gerekli araştırmaların yapılması istenmiştir. Bu çalışmalar sonunda;

-Çevre Kanununda yapılan değişiklikler ve ilgili genelgelerle, bu tür maddelerin yurda ithali yasaklanmış ve durum Dışişleri Bakanlığı tarafından batılı ülkelere resmen bildirilmiştir.

-1988 Ekim ayı içinde TBMM Çevre Araştırma Komisyonu Üyeleri, Devlet Bakanlığı Temsilcileri, Çevre Müsteşarlığı elemanları ve Federal Almanya'dan gelen bir teknik heyet bölgeye giderek varillerle ilgili incelemelerde bulunmuşlardır.

-Yerinde yapılan incelemelerde, bazı varillerin üzerlerinde İtalyanca yazılar ve bazılarının içinde İtalyanca dökümanlar bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda varillerin İtalya kökenli olduğu düşünülerek, delillerin kopyaları, Dışişleri Bakanlığı kanalıyla İtalya'ya aktarılmıştır.

Bu çerçevede Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ile ortak çalışmalar yapılmış, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı kontrolörlerinin araştırmaları neticesinde, tehlikeli atık yüklü varillerin 1987 yılı başında AKBAY-1 ve Corina gibi gemilerle İtalya'nın Marine di Carara ve Coiggio limanlarından yola çıkarak Romanya'nın geçici malların ara deposu olduğu öğrenilen Sulina Serbest Bölgesine götürüldüğü ve buradan Temmuz-Ağustos 1988 tarihlerinde İtalyan kimyagerleri kontrolü altında Panama bayraklı Türk gemilerine yüklenerek Karadenize bırakıldığı kanıtlarla tespit edilmiştir. Bu kanıtların ele geçirilmesinden sonra İtalya hükümetinin bu konudaki işbirliği isteklerine olumlu yanıt verilerek 4 kişilik bir İtalyan heyeti ile birlikte Karadeniz'de bir inceleme gezisi yapılmıştır. Gezi neticesinde İtalya heyetince, eldeki kanıtların yeterli olmadığı belirtilerek, varillerin geri alınmasının mümkün olamayacağı vurgulanmış, ancak teknik işbirliği görüşmelerinin yapılabileceği ve 1987 yılındaki zehirli atık nakliyatının İtalya Hükümetini kanunen bağlamayacağı belirtilmiştir.

Bu dönemde uluslararası illegal atık trafiğini düzenleyen bir uluslararası yasal düzenleme bulunmaması nedeniyle, varillerin menşei ülkeye iade edilmesi mümkün olamamıştır. Ülkemizdeki söz konusu boşluğun giderilmesi ve gelişmiş ülkelerden ülkemize olan yasadışı atık taşınımının engellenmesi için, "Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi" 1989 yılında ülkemiz tarafından imzalanmış ve Sözleşme 1994 yılında onaylanmıştır. Sözleşme gereğince 1995 yılında "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği" yayımlanmış olup, bu Yönetmeliğin 38 inci Maddesi gereğince Türkiye'nin yetkisi altında bulunan sahalara ve serbest bölgelere atık ithalatı yasaklanmıştır.

SORU 6- Karadenizin nükleer atıklar, petrol atıkları ve diğer kimyasal atıklarla hızla kirlenen bir deniz olma tehlikesine karşı, diğer Bakanlık ve kuruluşlarla ortaklaşa hazırlanacak bir koruma planı ortaya konulabilecek midir?

CEVAP 6- Bakanlığımca Karadeniz'de deniz, su, hava ve toprak ortamında kirliliğin tespiti, izlenmesi ve giderilmesi amacına yönelik olarak ulusal ve uluslararası çalışmalar yapılmaktadır.

Karadeniz'in kapalı bir deniz olması sonucu su yenileme zamanı uzundur ve dolayısıyla denize bırakılan atıklar ortamda uzun süre kalmaktadır. Endüstrileşmenin ve madenciliğin artması, arıtılmadan deşarj edilen atıksular ve özellikle Tuna Nehriyle taşınan kirlilik Karadeniz'i hızla kirletmektedir. Bunun yanında gemiler ve deniz vasıtaları da kirlenmeyi arttıran bir diğer unsurdur.

Karadeniz'de bu olumsuz değişikliklerin giderilmesi için; öncelikle kirlilik kaynaklarının belirlenmesi, daha sonra bu kaynaklardan oluşan atıkların, nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesi ile sonuçta kirliliği azaltıcı önlemlerin geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir.

Karadeniz'de kirliliğin önlenmesi için yürütülen çalışmalar 2872 sayılı "Çevre Kanunu" ve buna bağlı yönetmelikler çerçevesinde, uluslararası çalışmalar ise 1992 yılı Nisan ayında Bükreş'te imzalanan "Karadeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması Konvansiyonu" ve ilgili protokolleri ile Nisan 1993'te imzalanan Odessa Deklarasyonu çerçevesinde sürdürülmektedir. Bu çerçevede 30-31 Ekim 1996 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Bakanlar Konferansında kabul edildiği üzere, her ülke Karadeniz'deki kirliliğin giderilmesi için kendi ulusal eylem planını hazırlayacaktır. Bu doğrultuda çalışmalar Bakanlığım koordinatörlüğünde sürdürülmektedir.

Ayrıca Karadeniz Bölgesinde tehlikeli atıkların çevreyle uyumlu yönetimini sağlamak üzere Bakanlığımca 26.07.1999 tarihinde yayımlanan (1999/22) sayılı Genelge doğrultusunda Zonguldak Valisi "Koordinatör Vali" tayin edilerek, bölgedeki diğer Valilikler ve Belediye Başkanlıklarının yer alacağı "Birlik Tüzüğü" hazırlanmış olup, Birlik Tüzüğü yayımlanarak resmileştikten sonra, konuya ilişkin plan, proje ve uygulama çalışmalarına Bakanlığım koordinatörlüğünde başlanacaktır.

R A P O R

Basında çıkan haberler üzerine Soğuksu bölgesine olayın aslını incelemek amacıyla 21.01.2000 tarihinde gidilip aşağında incelemelerde bulunuldu :

Bahse konu olan ölüm olaylarını istatistiki olarak incelemek amacıyla Sağlık Ocağı kayıtlarına bakıldı ve ölüm kayıtlarının tutulmadığı görüldü. Haberde ismi geçen Şeyhli köyü muhtarı Ramazan SUCU ile görüşüldü, basın mensuplarının geldiğini ama kendi ifadesiymiş gibi gazetede çıkmış olan haberin kendi ifadesi olmadığını, bu haberi yapmak için İstanbul'da bulunan derneklerinden bilgi aldıklarını ve bu bilgileri yazdıklarını söyledi.

Gazetede adları geçen ve Kanserden öldüğü iddia edilen 11 kişinin ölüm kayıtları Gerze Nüfus müdürlüğünden alınmış ve aşağıdaki şekilde olduğu görülmüştür.

ADI SOYADI	ÖLÜM NEDENİ
Ali SUCU	Ecel
Haydar GÖLGECİ	Ösefagus CA.
Hasan SUCU	Solunum Yetmezliği Kalp
Yılmaz DEMİRCİ	Akciğer CA.
Murat AKÇA	Ecel
Ayşe ÇAYLI	Ecel
Nazmiye SUCU	Konjestif Kalp Yetm.
Mustafa SUCU	Ecel

BULUNAMAYANLAR
Ülüfet ARSLAN
Hüriye DEMİRCİ
Hasan GÖLGECİ

Görüldüğü gibi 11 kişiden sadece iki kişi kanser sebebiyle vefat etmiştir. İsmi geçen üç kişinin Soğuksu Sağlık Ocağı ETF kayıtlarında öldüğü tespit edilmiştir. Sağlık istatistikleri incelendiğinde Akciğer kanseri görülme sıklığı yüzbin kişide 38 ile 83 kişi arasında ve ösefagus kanseri görülme sıklığı ise yüzbin kişide 56 ile 263 kişi arasında değişmekte olduğu görülmüştür. Söz konusu Soğuksu bölgesinde ösefagus kanseri ve akciğer kanseri yüzbin kişide 35 kişi oranı ile görülmüş olduğu anlaşılmıştır.

Gazete haberinde toplam 10 bin civarında nüfusun yaşamakta olduğu iddia edilen bölgenin sağlık ocağı nüfus kayıtları 1999 Haziran ayı ETF istatistiklerine göre bahsi geçen 14 köyde toplam 2831 kişinin yaşamakta olduğu tesbit edilmiş olup gazete haberlerinin abartılı olduğu görülmüştür. Ayrıca gene çıkan haberlere göre spastik çocukların çok olduğu iddia edilmiştir. Bu bölgede genç nüfusun olmadığı 14 köyde toplam canlı doğan sayısının sadece 25 olduğu, İl geneline görede % 0,87' sini oluşturduğu görülmüştür. Ayrıca ilimizde kurumu olan spastik çocuklar derneği yetkilileriyle yapılan görüşmede Sinop İli genelinde 118 çocuk kayıtlı spastik hastalarının olduğu, Soğuksu ve köylerinden hiçbir kayıtlı spastik hastaların olmadığı

tespit edilmiştir. Yine edinilen bilgiye göre toplumda (Dünya İstatistikleri) %0,2 cerebral palsi rahatsızlığı, % 8 'de engelli insanların mevcut olduğu öğrenilmiştir.

Yapılan incelemede Soğuksu sağlık ocağı bölgesi ve Sinop genelinin bebek ve çocuk ölümlerine ait istatistiki verileri aşağıdaki gibidir.

BEBEK ÖLÜMLERİ

YILLAR	ÖLEN BEBEK SAYISI	ÖLEN BEBEK HIZI %0	İL GENELİ ÖLEN BEBEK	İL GENELİ ÖLEN BEBEK HIZI %0
1995	2	37.7	144	57
1996	3	81.1	124	35.1
1997	3	71.4	102	32.6
1998	2	66.7	120	41.8
1999	0	0	104	36.6

ÇOCUK ÖLÜMLERİ

YILLAR	ÖLEN ÇOCUK SAYISI	ÖLEN ÇOCUK HIZI %0	İL GENELİ ÖLEN ÇOCUK	İL GENELİ ÖLEN ÇOCUK %0
1995	1	18.8	18	5.2
1996	0	0	23	6.6
1997	1	23.8	23	7.3
1998	2	66.7	33	11.5
1999	0	0	29	10.2

Yukarıda görüleceği üzere Soğuksu bölgesinde gerçekleşmiş olan ölüm olayları basında çıkan şekilde abartılı olmayıp, Sinop geneline göre daha düşük düzeyde seyretmektedir.

Gazete haberinde 14 köyün içme suyu kaynağının bu mıntıkada olduğu belirtilmiş olup, depo bölgesinde Şeyhli köyü ve Soğuksu mahallesinin içme suyunun karşılayan bir adet çamlık içi kaynak mevcuttur. 1999 yılında Soğuksu merkez su deposundan alınan numune su, Ankara Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığında Toksikolojik yönden tahlil ettirilmiş ve çevre sağlığını tehdit edecek herhangi bir kirlenme tespit edilmemiştir. Bölgedeki su kaynaklarından rutin olarak su tahlili için alınan numunelerin bakteriyolojik sonuçları Sinop geneli su tahlil sonuçlarından farklı çıkmamaktadır. Zaman zaman yağmur ve kar sularının su kaynaklarına karışması nedeniyle geçici su kirliliği oluşabilmektedir.

Makamın 21.01.2000 tarih ve 285 sayılı emirleri gereği basında yer alan ve Orman Bölge Müdürlüğünü ilgilendiren konuların incelenmesi neticesinde; 1994 yılından itibaren Bolu, Kastamonu, Zonguldak, Sinop Orman Bölge Müdürlüklerinde Göknarlarda meydana gelen kurumaların, asit yağmurları, son yıllarda sıcaklığın yükselmesi, taban suyunun düşmesi nedeniyle ağaçların zayıf düştüğü dolayısıyla bu nedenlerden dolayı Göknar ağaçlarına kabuk böceği geldiği , Sinop Orman Bölge Müdürlüğü ormanlarından alınan ibre, yaprak ve toprak numunelerinin laboratuvar çalışma aşamasında olduğu raporda bildirilmiştir.

Makamın 20.01.2000 Tarih ve 284 sayılı emirleri gereği basında yer alan ve İl Tarım Müdürlüğünü ilgilendiren konuların mahallinde incelenmesinde; Dut ağaçlarında herhangi bir kurumanın ve bitkide bir anormalliğin olmadığı görülmüş, ancak son zamanlarda 1999 yılında gerek Sinop İli gerekse Batı Karadeniz Bölgesi genelinde Dut ağaçlarında böyle bir şikayetin görüldüğü, bununda meyvede kuruma ve acılık olarak kendini gösterdiği bilinmekte olup Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ile ortak olarak mayıs ayında itibaren hastalık tespitine gidileceği , Ceviz ağaçlarında görülen hastalığın ise ceviz antraknozu olduğu ve buna bir fungusun sebep olduğu bilmektedir. Ekinlerde görülen gelişme eksikliği ve verim düşüklüğü ise bahsi geçen yerin rakımın yüksek ve ikliminin sert olması, taban toprağının az olması nedeniyle bitkiler küçük boylu ve başaklar daha az taneli olmaktadır.

Hayvanlarda hilkat garibesi ise doğum anomalilerini kapsar. Teratolojik oluşumlar denilen bu durum yavrunun döllenme anından itibaren olağan dışı nedenle normal gelişiminin bozulması sonucu oluşur. Bahsedilen bu olumsuzlukların laboratuvar ortamında açıklanabileceği raporla bildirilmiştir.

Yukarıda ilgili kurumların yapmış oldukları inceleme ve araştırmaların sonuçları olarak sunulmuş olan raporda açıkça görüleceği üzere basın organlarında konuyla ilgili çıkmış olan gazete haberlerinin çok abartılı ve kısmen yanlış bilgiler içermekte olduğu görülmektedir. Yine ilgili kurumların raporuna göre mevcut deponun bu haliyle çevresine herhangi bir zarar vermemiş olduğu tespit edilmiştir.

Konuyla ilgili yapılan inceme sonucu mevcut geçici deponun Çevre Bakanlığı tarafından uygun görülmediği , atıkların muhafazası için ara depo yeri belirlenip bu depoya nakli uygun görülmüştür. Bu konudaki çalışmalar halen sürmektedir. Şu andaki mevcut geçici deponun tekrar islah edilerek korunması uygun görülmüştür. Bu amaçla depo çevresinin tekrar tel örgüyle çevrilmesi ve uyarıcı levha yazılıp konulması uygun görülmüştür.

Op.Dr.Osman KOÇAK	İrfan DİNDAR	Hikmet KARADUMAN
Sağlık Müdür V.	Tarım İl Müdürü	Orman Bölge Müdür V.

ÖZ EKSPERTİZ RAPORU

Merkez Kriminal Polis Laboratuarı

EK:2 -11-
7/2303

25 AGUSTOS 19

811

Genel İşlem defter No. : 118

Uzmanlık No. : Uz :1988/106
KOT:1988/1461

Ekspar : Ertan SEVEN Em.Gn.Md.Pol.Lab.Da.Bşk.'nda UZMAN
Hatice ERBAŞ " " " " " " " ASİSTAN

Ekspertizi veren yer : Sencer TOKMAK " " " " " " "
Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü.

(Yazı, gün ve sayısı) : 9 Ağustos 1988 Sayı:H/2 (2301).

Ekspertiz : Çeşitli kimyasal madde artıkları analizleri.

Ekspertiz verilen eşya : Samsun ve Sinop illeri sahillerinde bulunan menşe bilinmeyen variller içinden alınan 13 ayrı kavanoz içindeki kimyasal madde artıkları.

R A P O R

Laboratuvarımıza gönderilen maddelerden alınan örnekler üzerine uygulanan ön işlemlerden sonra yapılan GC/MS (Gaz Kromatografi-Kütle Spektrometre) ve IR (İnfrared Spektroskopisi) analizleri sonucu elde edilen bulgular ve laboratuvarımız literatür imkanlarında sağlanan ilgili bilgiler aşağıdaki şekildedir.

1. A-9 Nolu kavanoz;

Başlıca bileşenler,

1-Chloro-2-(2,2-Dichloro-1-(4-Chlorophenyl)Ethenyl) Benzene

1,1'-(Dichloroethenylidene)Bis(4-Chloro Benzene)

Bu iki madde DDT olarak bilinen böcek öldürücü maddenin türevleri olup, DDT olarak satılan maddenin bileşiminde bulunan toksik bileşiklerdir.

Trichloro Benzene izomerleri

Bu maddeler de böcek öldürücü olarak kullanılmakta olup ,gözleri ve mukozayı tahriç eder, toksik etkilidir.

2,4-Dichloro-1-(Chloromethyl)-Benzene

Deriyi tahriş eder, aşırı dozları merkezi sinir sistemini etkiler.

Tetrachloro benzene izomerleri

Pentachloro benzene

Hexachloro benzene

./.

4-Chlorobenzoic acid

3,4-Dichlorobenzoic acid

Genel olarak suda çözünmeyen ve düşük kaynama noktalı olan bu maddelerin buharlarından dolayı sıvı üzerinde toksik gazlar oluşmaktadır.

2. A-1 Nolu Kavanoz;

2-methyl cyclopentanone

Tetrachloro ethene

Narkotik etkili, deriyi tahriş eder.

Yüksek molekül ağırlıklı hidrokarbonlar

Boya artıkları

3. A-4 Nolu Kavanoz;

Toluen

1,3,5-Trimethyl benzene

1,2,4-Trimethyl benzene (pseudocumene)

Merkezi sinir sistemini etkiler, solunum yollarını tahriş eder.

1-Ethyl, 3-methyl benzene

1-Methyl, 3-propyl benzene

Diethyl benzene

2-Ethyl,1,4-dimethyl benzene

Tetramethylbenzene izomerleri

1,1-Dimethyl propyl benzene

Naftalin

1-Ethyl, 2,4,5-Trimethyl benzene

Boya artıkları

4. A-2 Nolu Kavanoz;

Etil asetat

Toluen

Aseton

Boya artıkları

./..

7/2303 -13-

813

5. A-10 Nolu Kavanoz;

Etil Asetat

Toluen

Aseton

Boya artıkları

6. A-8 Nolu Kavanoz;

Boya artıkları

7. 1 Nolu Kavanoz;

Boya artıkları

Yün esaslı lif artıkları

8. 2 Nolu Kavanoz;

Boya artıkları

Polimer madde artıkları

9. 3 Nolu Kavanoz;

Toluen

Boya artıkları

Poliüretan tipi polimer madde artıkları

10. 4 Nolu kavanoz;

Toluen

Yapışkan özellikli polimer madde artıkları

11. 5 Nolu Kavanoz;

Karbon esaslı granüller

12. 6 Nolu Kavanoz;

Çimento yapısında inorganik madde, buna emdirilmiş olarak,

3,5,5-Trimethyl 2-Cyclohexen-1-lone

1-Methyl-3-propyl Benzene

2-Ethyl-1,4-dimethyl Benzene

./...

13. 7 Nolu Kavanoz;

2 No da belirtilen A-1 Nolu kavanoz ile benzer bileşimdedir.

Bu sonuçlara göre, genel olarak, bu kimyasal madde artıklarında insan sağlığına ve diğer bazı canlılara zararlı özellikte çok sayıda organik kimyasal madde bulunmaktadır. Bu nedenle zararlı olabileceği ortamlardan uzak bir yerde imha edilmelidir.

NOT: Boya artıkları olarak değinilen maddelerin bileşiminde genel olarak boyaların bileşiminde bulunan farklı tiplerdeki reçineler, bağlayıcılar, çoğaltıcılar, renklendiriciler, kurutucular vb. bulunmaktadır. Bunların tek tek spesifik olarak belirlenmesi amaç dışında ve çok zaman alıcı olduğundan bu belirlemeler yapılmamıştır.
Analizlerden arta kalan numuneler iade edilmiştir.

UZMAN	ASİSTAN	ASİSTAN
Ertan SEVEN	Hatice ERBAŞ	Sencer TOKMAK
Kimya Y.Mühendisi	Kimya Mühendisi	Kimyager

EK-3

TÜRKİYE ATOM ENERJİSİ KURUMU

SAYI: B.02.1.TAE.0.11.00.00-10750-00[illegible]2-20
KONU: Toprak Numunesi

22.03.2000

T.C
SİNOP İLİ
SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
SİNOP

İlgi : 25 Şubat 2000 tarih ve BIO041SM4570003/ 7060-122-1964 sayılı yazınız.

İliniz Soğuksu Bölgesindeki 4 ayrı yerden alınan toprak numunelerinin gama spektrometre analizi sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Alınan yer	Cs 137 Aktivitesi (Bq/kg)
Depo girişi sağ 3m	67
Kapı girişi sol 3m ileri	55
Depo arkası 1m	107
Depo kapı girişi	105

Toprakta bulunan Cs-137 aktivitesinin , 26 Nisan 1986 tarihindeki Chernobyl kazası sonrası Karadeniz bölgesinden gecen bulutların taşıdıkları radyoaktif serpintiden kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bilindiği gibi yarılanma süresi 30 yıl olan Cs 137'nin bilhassa Karadeniz Bölgesi topraklarında bugün ve uzun süre sonra da bulunması normaldir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Cengiz Yalçın

Prof.Dr.Cengiz YALÇIN
Başkan

TAEK-RSGD, Eskişehir Yolu, 06530 ANKARA
Web Adresi: www.[illegible]
Tel : (312) 287 15 2[illegible]